

T.N.Qori Niyoziy nomidagi O'zbekiston Pedagogika
fanlari ilmiy tadqiqot instituti

UZLUKSIZ TA'LIM

ILMIY-USLUBIY JURNAL

2021
maxsus son

DJURAYEV Risbay
Bosh muharrir

Jurnal 2001 yildan nashr qilina
boshlangan.

O'z MAAdan 2007 yil 3-yanvarda № 0101-tartib raqami bilan
qayta po'yxatdan o'tgan.

Jurnalda e'lon qilingan
maqolalardan iqtibos keltiril-
ganda «Uzluksiz ta'lim»
jurnalidan olinganligi ko'rsa-
tilishi lozim.

Tahrir hay'ati:

Sherzod SHERMATOV
Uzoqboy BEGIMQULOV
Alisher UMAROV
Nargiza RAXMANQULOVA
Xolboy IBRAGIMOV
Shavkat QURBONOV
Roxatoy SAFAROVA
Islom ZOKIROV
Dono G'ANIYEVA
Lobar QARAXANOVA
Dusmurod DJURAYEV

Tahririyat manzili:

100027, Toshkent sh.,
Furqat ko'chasi,
174-uy.

O'zPFITI

Tel.: (71)-245-92-34

(93)-503-52-07

e-mail: uzluksiztalim_jurnal@mail.ru
liya_2305@mail.ru

TA'LIM MAZMUNI UZLUKSIZLIGI

- 3 **S.T.Turg'unov**
Uzluksiz ta'lim tizimida pedagogik jarayonlar samaradorligini ta'minlash
- 9 **A.G'.Turg'unboyeva**
O'smirlik davrida xarakter aktsentuatsiyasi va xarakterning shakllanishi
- 13 **M.A.Maxsudova**
Turli yosh davrlarida muloqotning rivojlanishi
- 17 **Z.B.Kurbanova**
Bolalar ijtimoiylashuvini tashxis qilish uzluksiz ta'lim samaradorligi omili sifatida
- 21 **Yo.T.Djumanazarov**
Maktab o'quvchilarini kasbga yo'naltirish ishlarini tashkil etishning ayrim psixologik aspektlari
- 25 **S.Yu.Akbarov**
Kattalarga ta'lim berish samaradorligini oshirish – yangi davr talabi sifatida
- 28 **A.A.Xusanov**
Bo'lgusi o'qituvchi-logopedlarni inklyuziv ta'lim muhiti sharoitida pedagogik faoliyatini ilmiy tashkil etish pedagogik muammo sifatida
- 32 **D.D.Oribhojeva**
Maktab yoshidagi o'quvchilar ijtimoiy kompetentligining tarkibiy qismlari
- 36 **M.B.Badritdinova**
O'smirlarda tafakkur rivojlanishining psixologik xususiyatlari
- 39 **Z.O.Rahmatullayeva**
Bolalarda emosional intellektni shakllantirishning samarali omillari
- 42 **D.H.Ergasheva**
O'quv-bilish faoliyati muhitida bola mustaqilligining psixologik xususiyatlari
- 46 **D.H.Ergasheva**
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilar bilish faoliyatida mustaqillikni rivojlantirish omillari
- 50 **N.O.G'aniyeva**
O'smirlik davrida ijtimoiy qo'rquv holatlarining namoyon bo'lishi
- 54 **N.A.Vaxobova**
Oilada bolani maktab ta'limiga «shaxs» sifatida tayyorlashning ijtimoiy-psixologik omillari
- 58 **I.P.Маусупова**
Особенности типов темперамента и их влияние на профессиональное самоопределение личности
- 64 **Sh.J.To'ychiyeva**
Psixologik mahoratli o'qituvchi – davr talabi
- 66 **M.Abdullayeva, N.Abdullayeva**
Oiladagi muloqotning o'ziga xos xususiyatlarining shakllanishi
- 70 **M.Abdullayeva, D.Abdullayev**
O'smirlarni sport musobaqalariga tayyorlashning o'ziga xos jihatlari
- 74 **Z.B.Kurbanova, M.N.Rustamova**
O'quvchilar kreativ qobiliyatini o'rganishning diagnostik vositalari
- 78 **Sh.B.Tursunova**
O'qituvchi kasbiy kompetentligini shakllantirish omillari
- 81 **Sh.B.Tursunova**
O'qituvchi kasbiy kompetentsiyasi rivojlantirishida kreativ muloqot omillari
- 85 **A.A.Soliyev, M.Y.Mirvaliyeva**
O'smirlar sotsial statusini shakllantirishiga ta'sir etuvchi omillar
- 89 **G.Tulyaganova**
Shaxs rivojlanishining turli bosqichlarida o'z individual imkoniyatlarini ro'yobga chiqarishning psixologik xususiyatlari
- 93 **O.R.Nabiyeva**
Reproduktiv yoshdagi ayollar ruhiyatida kuzatiladigan o'zgarishlar
- 98 **M.N.Rustamova**
Pedagogik faoliyat samaradorligining psixologik omillari
- 101 **G.Sh.Tursunova**
Egotsentrizm shaxs xususiyati sifatida
- 104 **A.N.Qurbonboyev**
O'zini o'zi faollashtirish psixologik tadqiqotlar predmeti sifatida
- 108 **D.B.Toshpo'latova, N.Maxmudova**
Oliy ta'lim muassasalari maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalarini pedagogik faoliyatga tayyorlash jarayonlarini takomillashtirish mexanizmlari

O'QUV-BILISH FAOLIYATI MUHITIDA BOLA MUSTAQILLIGINING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI

D.H. ERGASHEVA,

NamDU Psixologiya kafedrası o'qituvchisi

Ushbu maqolada kichik maktab yoshidagi o'quvchilar bilish faoliyatining psixologik xususiyatlari keng yoritilgan.

Kalit so'zlar: o'quvchilik davri, kichik maktab yoshi davri, muloqot, ta'lim-tarbiya, bilish jarayonlari, mustaqil fikr.

В данной статье широко освещен ряд психологических особенностей познавательной деятельности учащихся младшего школьного возраста.

Ключевые слова: школьные годы, начальный школьный период, общение, образование, познавательные процессы, самостоятельное мышление.

This article widely covers a range of psychological features of cognitive activities of the students of elementary school age.

Key words: School years, elementary school period, communication, education, cognition processes, independent thought.

Ma'lumki, mamlakatimiz taraqqiyoti ko'p jihatdan uzluksiz ta'lim tizimida olib borilayotgan tub islohotlarga bog'liq bo'lib, undan ko'zlangan maqsad ta'lim-tarbiya sohalarida sezilarli sifat o'zgarishlari qilib, yuqori samaradorlikka erishishdan iborat. Bugungi kunda kelajagimiz poydevori bo'lgan yoshlar taqdiri va ularning ta'lim-tarbiyasi, ularning intellektual salohiyatli va ma'naviy yetuk bo'lishi Davlat siyosati darajasigacha ko'tarilgan. Olib borilayotgan barcha islohatlar va talablar uzluksiz ta'lim tizimida qo'lga kiritilayotgan innovatsion o'zgarishlarning mazmun-mohiyatiga bog'liq bo'lib, u ko'proq boshlang'ich ta'lim tizimiga ham tegishlidir. Chunki boshlang'ich ta'limda kichik maktab yoshidagi o'quvchilarning bilish faoliyati, mustaqilligi, savodxonlik asoslari, tafakkuri, kreativligi, intellekti va shaxsning faol psixologik xususiyatlari bilan qurollantiriladi.

Shu sababli ham zamonaviy ta'lim tizimi, uning maqsad va vazifalari mamlakatimiz taraqqiyotiga xizmat qiladigan ta'lim-tarbiya jarayoni oldiga qo'yilgan muammo yechimiga mos bo'lishi kerak. Bular zamonaviy ta'lim tizimidagi ta'lim oluvchilarning, xususan kichik maktab yoshidagi o'quvchilarning o'quv-bilish faoliyatini jamiyat taraqqiyoti darajasiga muvofiq ravishda muntazam yuksaltirib borishni taqozo etadi. Bu borada boshlang'ich sinf o'quvchilari o'quv-bilish faoliyati va uning negizida mustaqillikni shakllantirish asosiy o'rin tutadi. Boshlang'ich ta'lim mazmuni bilan o'quvchilar o'quv-bilish faoliyati muhitining o'zaro aloqadorligi asosida didaktik imkoniyatlar xam muxim axamiyat

psixologik komponentlar va ular orasidagi tamoyillar tahlilii o'rganilib chiqiladi. Ushbu fikrlardan ko'rinib turibdiki, dars jarayoni, o'quvchining mustaqil fikrlashiga tayanch ma'lumotlar bo'lsa, o'qituvchilarni mustaqil fikrlashga undovchi omillar ham ushbu jarayonda muhim ahamiyat kasb etadi. Bunday omillar sirasiga quyidagilar kiradi: o'quvchining shaxsiy –individual xislatlari, o'quvchining emotsional intellekti; o'quvchining dunyoqarashi; o'quvchining bu borada individual faoliyati va shu kabilar.

Xulosa qilib aytganda, mustaqil fikrlash jamiyat insonga yaratib bergan imkoniyat va shaxs mustaqilligining mahsuli va in'ikosidir. Mustaqil fikrlash esa, shaxs bilish faoliyati jarayoni bo'lib, voqelikni bevosita va umumlashgan holda aks ettirish bilan xarakterlanadi. O'quvchining mustaqil fikrlashi va tafakkuri har qanday ta'limiy jarayonlar, shuningdek, unga mos savol-topshiriqlar, mashqlar yoki misol-masalalarni hal qilishi negizida paydo bo'lib, ushbu holat ta'lim rivojiga qarab shakllanib, yuksalib boraveradi. Shu asosda mustaqil fikrlash jarayoni ham darajalanib boraveradi. Shuningdek, kichik yoshlilarni mustaqillikka o'rgatishga yetakchilik qiladigan keyingi omil quyidagi jixatlarni: mavzudagi ilg'or fikrlar; xulosalar; amaliy haqiqatlar; o'quvchining inson shaxsiga o'z munosabatini bildirishi, ilmiy fikrlash kabi sifatlarni o'z ichiga oladi.

Foydalangan adabiyotlar:

1. Nishonova Z.T., Alimova G.K.. Bolalar psixologiyasi va psixodiagnostikasi T.: TDPU 2017y. -98
2. G'oziev E. Ontogenez psixologiyasi. Nazariy- eksperimental tahlil T.: Noshir 2010 y. -122/
3. Do'stmuhamedova SH.A., Nishonova Z.T va boshqalar. Yosh davrlari va pedagogik psixologiya T.: Fan va texnologiyalar 2013 y. -46